ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การ เปลี่ยนแปลงกระบวนการรับรู้และการจัดการกับข่าวสารข้อมูล ของประชาชนในชุมชนกิ๊ง เมืองกิ่งชนบท

ชื่อผู้เชียน

นางวิภาดา เจริญลาภ

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลีสุวรรณ์ ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญานุวัฒน์ กรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.เจิดหล้า สุนทรวิภาต กรรมการ

บทศัตย่อ

การศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงกระบวนการรับรู้และการจัดการกับข่าวสารข้อมูล
ของประชาชนในชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ข่าวสาร
ข้อมูลของชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท และการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการกับข่าวสาร การศึกษา
ครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในชุมชน
บ้านทุ่งข้าวตอก หมู่ 4 ตำบลหนองแหย่ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัยพบว่าการติดต่อสื่อสารหรือการรับรู้ช่าวสารในอดีตใช้วิธีบอกปากต่อปาก
และการส่งสัญญาณแจ้งข่าวกัน ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยได้รับข่าวสารจากภายนอกโดยตรง แต่รับรู้จาก
กลุ่มประชาชนที่มีการติดต่อกับชุมชนเมืองอย่างสม่ำเสมอ จุดศูนย์กลางของการรับข่าวสารในอดีต
คือบ้านผู้นำที่เป็นทางการในหมู่บ้าน ส่วนการรับข่าวสารที่ไม่เป็นทางการเกิดขึ้นตามสถานที่ต่าง ๆ
ได้แก่ วัด ตามบริเวณหน้าบ้าน ร้านค้า นอกจากนั้นยังมีการรวมกลุ่มในงานบุญและในการทำงาน
การหาข่าวสารที่ไม่เป็นทางการก็ยังเกิดขึ้นได้ โดยวิธีการพูดคุยหรือการเล่าสู่กันฟัง

ในระยะต่อมาเมื่อมีถนนและไฟฟ้าเข้ามาในหมู่บ้านเข้ามาใช้ในหมู่บ้าน ทำให้ความ สะดวกจากการติดต่อจากภายนอก ในระยะนี้ช่าวสารที่ได้รับมีมากขึ้น การรับรู้ช่าวสารในลักษณะ การพูดคุยก็มีน้อยลง ความสะดวกของการสื่อสารที่ทันสมัยส่งผลดีต่อของการตรวจสอบข้อมูลและ การทำให้การจัดการช่าวสารเป็นระบบมากขึ้น แหล่งข้อมูลช่าวสารเพิ่มขึ้นในขณะที่บางแหล่ง หายไป แหล่งข้อมูลช่าวสารที่เกิดขึ้นใหม่ ได้แก่ ร้านเสริมสวย ร้านอาหาร ร้านก๋วยเตี๋ยว และ ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

กระบวนการจัดการกับข่าวสารที่เข้าถึงของชาวบ้านในชุมชนบ้านทุ่งข้าวตอก ชาวบ้านมีวิธีการจัดการกับข่าวสารหลายลักษณะ เช่น การตรวจสอบข่าวสาร การเผยแพร่ข่าว สาร และการรับรู้ถึงข้อจำกัดของการจัดการข่าวสารแบบต่าง ๆ ปัจจุบันสื่อมวลชนหลายชนิดทำ ให้ชาวบ้านมีช่องทางที่สามารถรับข่าวสารได้มากกว่า เดิม อย่างไรก็ตามชาวบ้านที่รับข่าวสารข้อ มูลจากสื่อมวลชนก็มีวิธีการจัดการกับข่าวสารข้อมูลด้วยเองได้ โดยใช้วิธีการตั้งเดิม คือการตรวจ สอบด้วยตนเอง สอบถามผู้อื่น และใช้เหตุผลในการไตร่ตรอง รวมทั้งสอบถามผู้ที่รู้มากกว่า นอก จากนั้นการตรวจสอบข่าวสารในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ต้องให้เวลาเป็นเครื่องตรวจสอบ หรือรับฟังจาก สื่อหลาย ๆ สื่อแต่ละสื่อจะให้ข้อมูลในแง่มุมที่แตกต่างกัน ซึ่งชาวบ้านก็พยายามหารายละเอียดของ ข่าวสารจากกลุ่มคนรู้จักได้อีกทางหนึ่ง แต่มักจะมีน้อยหรือเกือบจะไม่มีอยู่แล้วนอกจากจะเป็นการ พบกันในการทำงานร่วมกัน เพราะคนในชุมชนส่วนมากออกไปทำงานในเมืองทั้งวัน

ช้อจำกัดในการรับช่าวสารมีทั้งในอดีตและปัจจุบัน ช้อจำกัดของการรับช่าวสารในอดีต อยู่ที่การชาดโอกาสการได้รับช่าวสาร เนื่องจากช่องทางในการสื่อสารมีน้อย ช่าวสารหรือความ รู้ที่ได้รับก็มีน้อยตามไปด้วย ชาวบ้านได้รับข่าวสารซ้อมูลจากการสนทนาพูดคุย การเล่าชองผู้ที่ ออกไปได้รับช่าวจากนอกหมู่บ้าน ซึ่งระบบการส่งช่าวสารคือ การบอกต่อ ๆ กันทำให้บางช่าวที่ได้ รับเกิดความผิดพลาดได้ แต่ชาวบ้านก็วิธีการตรวจสอบช่าวสารเพื่อหาความถูกต้องได้ ปัจจุบันการ รับช่าวสารมีช่องทางในการสื่อสารมากชั้น แต่ระบบการตรวจสอบช้อมูลจากการพูดคุยหรือโอกาส แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วิจารณ์กลับมีน้อยลง การพบปะพูดคุยกันในหมู่เพื่อนมีน้อยเพราะทุกคน ต้องทำงานประจำของตน

Thesis Title: Change of Perception Process and Information

Management of Semi-Urban Community People

Author:

Mrs.Wipada Jareonlap

M.Ed.:

Nonformal Education

Examining Committee:

Assoc. Prof.Dr. Chukiat Leesuwan Chairman
Assist.Prof.Dr. Anurak Panyanuwat Member
Assoc. Prof.Dr. Cherdla Soontornvipart Member

ABSTRACT

The purposes of this research, namely, changes in the perception process and information management of people in sub-urban areas, were to study the changes in the information perception process of the sub-urban people, and their information management. This qualitative research focused its study on villagers of Ban Toong-kao-tok, Moo 7, Nong-yaeng sub-district, Sansai District, Chiang Mai province.

This research found that the inter-personnel communication or information perception in the past were based on direct speech contact and other kind of verbal signals. Most of villagers did not have much direct information sent form outside sources, but rather receives information from their own people who had business frequently dealing with urban people. The central information perception point in the past was at the formal village leader's house. However, the villagers'

informal perception of information were derived from various places such as the village temple, household, shop, and merit market meeting location. Information perception could be also derived through daily conservations of the villagers.

When there roads and electricity brought into the village with more communication conveniences contacted from outsider, there were also more information perceived by the villagers. Such perception were changed from informal speech-contacts to systematic approaches. Some tradition source of information disappeared, and some new sources emerged such as beauty-saloons, noodle-stores, local restaurant, and village reading centres.

Approach employed by the villagers of Ban Toong-kao-tok to manage their information could be identified in many forms such as information examination, distribution, and perception. Currently various mass media provided many choice for the villagers to receive information increasingly. However, those villagers, who received information, had their own ways to manage it by using their traditional ways to examine the information by themselves, but timely.

Their were some limitations in receiving information both in the past and present times. In the past, such limitation was a result of lacking of opportunity to receive information because of a scarcity of communication channels. However, the villagers had a high chance to discuss some issues relating to acquired data. At present, The villagers had more opportunity to gain more information, but there were limited chances to discuss and examine the acquire information among their village members. That evidence occurred as a result of lacking of time and opportunity among themselves, because every one had to perform their routine works.